

lægge videre Vægt. Jeg kan fra mit Standpunkt ikke have Noget imod, at de af Fleertallet stillede Forslag vedtages.

Hvad angaaer de i Udvalgets Betænkning af Mindretallet fremsatte Betragtninger, da kunde jeg ganske vist henholde mig til, hvad der fra saa mange Sider her idag er blevet sagt til Forsvar for Udkastet. Jeg kan imidlertid ikke nægte, at denne Sag forekommer mig at have en saadan Betydning, og jeg er saa overbevist om, at der ved Vedtagelsen af dette Udkast vil udrettes noget Godt og Gavnligt for denne fjerne Landsdeel, at jeg ikke har troet, selv med Fare for Gjentagelser, at burde tilbageholde nogle yderligere Bemærkninger til Forsvar for Udkastet. Jeg troer, at baade Udvalgets Fleertal og Mindretal, og vistnok hele det høitærede Thing, vilde være enige om, at den Tilstand, der nu findes Sted med Hensyn til de her omhandlede Jorder paa Bornholm, ikke bør vedblive. En Tilstand, der af Landets Høiesteret er erkjendt for ulovlig, bør ikke vedblive, og der kan altsaa kun være Tale om at faae den ophævet, hvilket kan skee ad een af tre Veie. Man kan for det Første, hvad der er det Naturlige og Egefremme, gaae Rettens Veie; men jeg tillader mig at troe, at der i Udkastets Motiver og i, hvad der er oplyst saavel af den ærede Ordfører som af den ærede Landsthingsmand for Bornholm (Sonne) og af en anden æret Landsthingsmand (Madvig), indeholdes tilstrækkelige Beviser for, at en saadan Afgjørelse ikke vil kunne naaes i en meget lang Arrække, og at, indtil dette skeer, den nuværende Tilstand, som paa ingen Maade kan ansees for ønskelig, vil vedblive. Men selv om man paa den Maade tilsidst kom til Ende med Sagen, selv om man fik en Dom for, hvem der havde Andeel i disse Udmarksjorder, og hvor stor Andeel hver skulde have, og selv om man, efterat denne Dom var falden, opnaaede ad Udskiftningens Veie at faae disse Andele udlagte, saa vilde det Resultat, der paa denne Maade blev tilveiebragt, efter min Mening, ingenlunde være saa fordeelagtigt som det, der kommer tilstede, naar dette Udkast gennemføres. Jeg troer heller ikke, at de Smaalodder, der saaledes vilde blive tillagte de enkelte Behoere paa Bornholm, kunne benyttes

paa en saa gavnlig og hensigtsmæssig Maade, som naar de større samlede Eiendomme henlægges under Kommunerne; men hovedsagelig maa jeg henholde mig til den Betragtning, at en Afgjørelse, ad denne Veie ikke vil være at opnaae i en meget lang Arrække.

Det ærede Mindretal (Hasle) har henvist til en anden Udvæi, nemlig til at søge Sagen afgjort ad Overeenskomstens Veie, men den ærede Ordfører (Brock) har allerede oplyst, at der i saa Henseende ikke var en ganske rigtig Opfattelse af Sagen tilstede hos den ærede Landsthingsmand. Det ærede Mindretal er nemlig gaaet ud fra, at der var truffet en saadan Overenskomst for de 12 Sognes Vedkommende, og at Lovudkastet saaledes egentlig kun gik ud paa, i de tre restierende Sogne ved Tvang at ordne, hvad der i de andre Sogne var ordnet ad Frivillighedens Veie. Dette er som sagt, ikke Tilfældet; der er kun tilveiebragt en Udtalelse af Stemningen i disse 12 Sogne; der er tilveiebragt Beviis for, at baade Fleertallet af Hartkornsbrugerne paa den ene Side og Fleertallet af Huusmændene paa den anden Side vilde foretrække en Ordning som den, Lovudkastet foreslaaer, for den nærværende; men der er langt derfra til en Ordning ad den private Overenskomsts Veie. Jeg maa tilstaae, at en saadan Ordning efter min Mening kun vilde kunne naaes i sin Fuldstændighed, naar man fik indhentet Samtykke fra enhver Hartkornsbruger og enhver enkelt Huusmand, der paa nogen Maade kunde ansees berettiget til at faae Andeel i Udmarkerne; men en saadan Overenskomst vilde, troer jeg, paa ingen Maade kunne naaes, og vilde vistnok i alle Tilfælde medtage lige saa lang Tid at tilveiebringe, som en Afgjørelse af Sagen gennem Domstolene. — Der staaer efter min Mening saaledes kun tilbage, at ordne Sagen ad legislativ Veie, og det er vistnok ogsaa det ganske Naturlige. Der er ikke her Tale om at indgribe, som det forekommer mig, den ærede Iste Landsthingsmand for 9de Kreds (Ingerslev) antydede, i ligefremme Eiendomsforhold — saa vidt er Sagen ikke kommen — men der er kun Tale om at ordne Brugen af disse Jorder, der endnu ikke ere henlagte i nogen bestemt Mands Eie. Jeg troer, at Lovgivningsmagten ofte har grebet ind